



СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Акинфеева И. Хлеб на здоровье. // *Продукты & Ингредиенты*. – 2011. - № 1. – С. 26-29.
2. Гореликова Г.А., Шигина Е.В., Маюрникова Л.А., Терещук Л.В. Исследование антиоксидантных свойств экстрактов лекарственных растений. // *Хранение и переработка сельхозсырья*. – 2007. - № 3. – С. 26-30.
3. Подпратов Г.І., Скалецька Л.Ф., Сеньков А.М., Хилевич В.С. Зберігання і переробка продукції рослинництва - К.: Мета, 2002 – 495с.
4. Рисман М. Биологически активные пищевые добавки. Неизвестное об известном. Справочник.-М.: «Арт-Бизнес-Центр», 1998.–487с.
5. Биологически активные вещества пищевых продуктов. Справочник / В.В. Петрушевский, В.Г. Гладких, Е.В. Винокурова и др. –К.: Урожай, 1992. – 192 с.
6. Мамчур Ф.І. Овочі і фрукти в нашому харчуванні. – Ужгород: Карпати, 1988. – 197 с.
7. Ковалева Н.Г. Лечение растениями. Очерки по фитотерапии. – М.: «Медицина», 1972. – 349 с.
8. Ковалюк Е.С., Павловская Л.М., Лилишенцева А.Н. и др. Антиоксидантные и антибактериальные свойства водных экстрактов пряно-ароматических и лекарственных растений. – Минск: Вести национальной академии наук Беларуси, №1, 2009. – с. 106-109.

Поступила 09.2011

Адрес для переписки:

ул. Канатная, 112, г. Одесса, 65039



БАЛАНС КОРМІВ В УКРАЇНІ ЗА 2010 РІК

За даними НААН України

Розрахунки витрат кормів за нормативами з урахуванням показників продуктивності і кількості тварин у порівнянні з статистичними показниками витрат кормів в усіх категоріях господарств України у 2010 році свідчать, що статистичні показники витрат кормів в кормових одиницях перевищують нормативні по сільгоспідприємствах – на 16% по господарствах населення – на 21%. (у середньому – на 18%) або на 5,3 млн. тонн кормових одиниць, 2,5 млн. тонн зерна.

За рахунок такої кількості кормів можливо додатково отримати майже 4,5-4,8 млн. тонн молока або біля 500-510 тис. тонн яловичини. Найбільші розбіжності між нормативними та статистичними показниками витрат кормів (в корм.од) виявлені в сільгоспідприємствах при виробництві яловичини – на 29%, свинини – 10%, продукції птахівництва – 26%.

Ці розбіжності пов'язані, перш за все, з структурою витрат кормів за видами, особливо за вищенаведеними галузями тваринництва.

У визначенні потреби в кормах для тваринництва України на 2011 рік прийняті показники розроблені, для Національного проекту „Ефективне тваринництво”, щодо чисельності поголів'я та його продуктивності, а також „Річні нормативи заготівлі та структури кормів для різних видів тварин в залежності від їх продуктивності по зонах України” (розроблені ІТ НААН).

У складі потреби комбікормів на долю зерна припадає 80% за масою і 20% - білково-вітамінно-мінеральні добавки (БВМД), що становить 5,0 млн. тонн за масою в натурі, з яких потреба в преміксах (1% від потреби маси зерна) становить 0,18 млн. тонн, а у білкових добавках – 4,82 млн. тонн (макуха, шроти). Із загальної потреби білкових добавок частка шроту ріпакового становить 1,6 млн. тонн (до 30%) і 3,22 млн. тонн припадає на макуху та шроти (крім ріпакового). Фактично витрачено на годівлю худоби та птиці в 2009 році 990 тис. тонн шротів, у тому числі 385 тис. тонн соєвого.

У розрахунках прийнято

- в складі комбікормів - 80% зерна та 20% БВМД.

- в 1 ц міститься, ц корм.од: зерна, комбікормів – 1,0-1,2;

грубих у середньому – 0,35, у тому числі сіно – 0,50, сінаж – 0,35, солома – 0,25-0,28;

соковитих в середньому – 0,20, у тому числі – силос – 0,20-0,26, інші – 0,13-0,32; зелених (інші) – 0,18.

- витрати кормів за нормою в **сільгоспідприємствах** розраховані за „Річні нормативи заготівлі та структури кормів для різних видів тварин в залежності від їх продуктивності по зонах України” ІТ УААН, Харків, 2008 р.

- при розрахунках витрат кормів за нормами в **господарствах населення** виходили:

- витрати кормів всього та за видами (концентровані, грубі, соковиті та інші) у 2010 році визначали через загальні витрати кормів у корм. од. (23,0 млн.т), витрати кормів на умовну голову (34,55 ц корм. од.) та зменшення чисельності умовного поголів'я на 5% з 6645,4 тис. голів у 2009 році до 6290,2 тис. голів у 2010 році. Тобто у 2010 році витрачено всього кормів у кормових одиницях 21,7 млн.т, у т.ч.:

- концентрованих – 6,5 млн. т,
- з них 0,8 млн. т комбікормів;
- грубих – 3,4 млн. т;
- соковитих – 8,0 млн. т;
- інших – 3,8 млн. т.

- витрати кормів всього на 1 голову на 10-15% менші, ніж за нормативами для сільгоспідприємств (за рахунок менших їх витрат).

- загальні витрати кормів відповідно до продуктивності (норматив) на 1 голову у кормових одиницях:

корів – 45,1ц,
молодняку ВРХ – 17,4ц,
свиней – 8,9ц,
овець – 4,9ц,
коней – 35,0ц;
на 1000 яєць – 1,5ц,
на 1ц м'яса птиці – 2,5ц,
на 1ц м'яса кролів – 6,0ц.

- структура кормів за поживністю змінена в напрямку зменшення питомої частки концентрованих кормів та збільшення частки в основному зелених кормів у порівнянні з нормативами для сільгоспідприємств.

- прийнята продуктивність тварин – надій на корову в рік – 4100 кг молока, середньодобовий приріст ВРХ – 600 грамів і свиней – 500 грамів, настриг вовни – 4,0 кг.

Витрати кормів усім видам худоби та птиці в Україні в 2010 році

	Сільгосп підприємства						Господарства населення						Всі категорії господарств						За нормою до статистичного показника			
	Статистично			за нормою			Статистично			за нормою			Статистично			за нормою			±млн. т		%	
	к.од	на-тура	% за пож	к.од	на-тура	% за пож	к.од	на-тура	% за пож	к.од	на-тура	% за пож	к.од	на-тура	% за пож	к.од	на-тура	% за пож	к.од	на-тура	к.од	на-тура
Витрачено кормів – всього, млн. т	11,8	х	100	10,2	х	100	21,7	х	100	18,0	х	100	33,5	х	100	28,2	х	100	-5,3	х	84	х
у т.ч. концентровані - разом, млн. т	7,9	7,3	67,1	6,9	6,3	67,7	6,5	5,9	30,0	6,8	5,7	37,6	14,4	13,2	43,0	13,7	12,0	48,6	-0,7	-1,2	95	91
з них комбікорми	4,8	4,8	41,1	6,9	6,3	67,7	0,8	0,8	3,7	6,1	5,0	33,7	5,6	5,6	16,7	13,0	11,3	46,1	7,4	5,7	232	202
із концентрованих: зерно	6,9	6,3	58,5	5,3	4,7	52,0	6,3	5,7	29,0	5,9	4,8	32,8	13,2	12,0	39,4	11,2	9,5	39,7	-2	-2,5	85	79
БВМД	1,0	1,0	8,6	1,6	1,6	15,7	0,2	0,2	1,0	0,9	0,9	4,8	1,2	1,2	3,6	2,5	2,5	8,9	1,3	1,3	208	208
грубі - разом, млн. т	1,2	3,4	9,7	1,3	3,8	12,9	3,4	9,7	15,7	3,3	7,5	18,4	4,6	13,1	13,7	4,6	11,3	16,3	0	-1,8	100	86
з них сіно	х	х	х	0,6	1,4	5,7	х	х	х	2,6	5,2	14,6	х	х	х	3,2	6,6	11,3	х	х	х	х
сінаж	х	х	х	0,5	1,8	5,3	х	х	х	-	-	-	х	х	х	-	-	-	х	х	х	х
солома	х	х	х	0,2	0,7	1,9	х	х	х	0,7	2,3	3,8	х	х	х	0,9	3	3,2	х	х	х	х
соковиті - разом, млн. т	2,1	10,5	18,1	1,0	4,5	9,9	8,0	40,0	36,8	1,8	6,9	10,0	10,1	50,5	30,2	2,8	11,4	9,9	-7,3	-39,1	28	23
з них силос	х	х	х	1,0	4,5	9,9	х	х	х	1,1	4,2	6,1	х	х	х	2,1	8,7	7,4	х	х	х	х
інші	х	х	х	-	-	-	х	х	х	0,7	2,7	3,9	х	х	х	х	х	х	х	х	х	х
інші (зелені), млн. т	0,6	3,3	5,1	1,0	5,2	9,9	3,8	21,1	17,5	6,1	29,8	34,0	4,4	24,4	13,1	7,1	35	25,2	2,7	10,6	161	143
Питома частка комбікормів у концентрованих кормах	х	х	61,2	х	х	100	х	х	12,3	х	х	89,8	х	х	38,9	х	х	94,9	х	х	х	х

29



Витрати кормів на виробництво тваринницької продукції в сільгосп підприємствах України в 2010 році

	Молоко		Яловичина		Свинина		Птахівництво		Вівчарство		Конярство		Всі види худоби		За нормою до факту	
	факт	за нормою	факт	за нормою	факт	за нормою	факт	за нормою	факт	за нормою	факт	за нормою	факт	за нормою	+ , - млн. ц	%
Витрачено кормів – всього, млн.ц к.од	29,1	28,7	22,1	17,1	24,8	22,5	39,5	31,4	0,9	1,0	1,1	1,5	117,7	102,4	-15,3	87,0
у т.ч. концентровані, млн. ц к.од	9,2	11,2	6,2	3,7	23,7	21,8	39,3	31,4	0,3	0,2	0,3	0,4	79,0	68,7	-10,3	87,0
з них комбікорми, млн. ц к.од	2,0	11,2	1,3	3,7	11,3	21,8	33,7	31,4	0,02	0,2	0,02	0,4	48,4	68,7	+20,3	141,9
Питома вага за поживністю, %:																
концентрованих	31,4	39,0	28,1	21,8	95,5	97,0	99,5	100,0	33,9	25,0	27,3	30,0	67,1	67,3	-	-
комбікормів у концентрованих	21,9	39,0	21,2	21,8	47,7	97,0	85,8	100,0	6,9	25,0	4,9	30,0	61,2	99,9	-	-
Із концентрованих, млн. ц к.од: зерно	8,8	9,0	5,9	3,0	21,4	17,4	32,6	25,1	0,3	0,2	0,3	0,4	69,3	53,0	-16,3	76,5
БВМД	0,4	2,2	0,3	0,7	2,3	4,4	6,7	6,3	-	-	-	-	9,7	15,7	+6,0	161,8
В натурі витрачено на корм:																
концентрованих кормів, млн.ц:	8,4	11,2	5,7	3,7	21,8	21,8	36,3	31,4	0,3	0,2	0,3	0,4	72,8	68,7	-4,1	94,4
з них комбікормів, млн.ц:	2,0	11,2	1,3	3,7	11,3	21,8	33,7	31,4	0,02	0,2	0,02	0,4	48,4	68,7	+20,3	141,9
Із концентрованих - зерно, млн. ц	8,0	8,2	5,4	2,7	19,5	15,8	29,6	22,8	0,3	0,2	0,3	0,4	63,1	53,1	-10,0	84,1
Виробництво, тис. тонн:																
молоко коров'яче	2216,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2236,8	-	-	-
приріст	-	159,8	414,0	1065,9	3,2	-	1642,9	-	-	-	-	-	1642,9	-	-	-
яйця курячі, млн. шт.	-	-	-	10142,6	-	-	10249,8	-	-	-	-	-	10249,8	-	-	-
вовна, тонн	-	-	-	-	710	-	710	-	-	-	-	-	710	-	-	-
Надій молока на 1 корову, кг	3975	-	-	-	-	-	3975	-	-	-	-	-	3975	-	-	-
Середньодобовий приріст, грамів:																
ВРХ	-	461	-	-	-	-	461	-	-	-	-	-	461	-	-	-
свиней	-	-	375	-	-	-	375	-	-	-	-	-	375	-	-	-
Яець на 1 курку-несучку, шт.	-	-	-	281	-	-	281	-	-	-	-	-	281	-	-	-
Настриг вовни на 1 вівцю, кг	-	-	-	-	-	-	2,3	-	-	-	-	-	2,3	-	-	-
Витрати кормів, ц корм.од:																
на 1 голову – всього	52,7	52,0	23,8	18,4	9,2	8,4	-	-	2,8	3,3	24,3	35,0	-	-	-	-
у т.ч. концентрованих	16,5	20,3	6,9	4,0	8,8	8,1	-	-	0,9	0,8	6,6	10,5	-	-	-	-
на 1 ц продукції - всього	1,17	1,15	13,85	10,71	5,98	5,44	-	1,80	-	-	-	-	-	-	-	-
у т.ч. концентрованих	0,37	0,45	3,89	2,33	5,70	5,28	-	1,80	-	-	-	-	-	-	-	-
на 1 тис. курячих яець	-	-	-	-	-	-	-	1,20	-	-	-	-	-	-	-	-
у т.ч. концентрованих	-	-	-	-	-	-	-	1,20	-	-	-	-	-	-	-	-



**Розрахунок витрат кормів за нормою на виробництво тваринницької продукції
в господарствах населення України в 2010 році**

	Молоко			Яловичина			Свинина			Яйця			М'ясо птиці		
	к.од	натура	% за пож	к.од	натура	% за пож	к.од	натура	% за пож	к.од	натура	% за пож	к.од	натура	% за пож
Витрачено кормів – всього, млн. т	9,21	х	100	1,73	х	100	3,86	х	100	1,00	х	100	0,06	х	100
у т.ч. концентровані - разом, млн. т	2,12	1,77	23	0,17	0,14	10	2,89	2,38	75	1,00	0,85	100	0,05	0,04	80
з них комбікорми	2,12	1,77	23	-	-	-	2,89	2,38	75	1,00	0,85	100	0,05	0,04	80
із концентрованих: зерно	1,66	1,29	18	0,17	0,14	10	2,70	2,19	70	0,80	0,64	80	0,04	0,03	70
БВМД	0,46	0,48	5	-	-	-	0,19	0,19	5	0,20	0,21	20	0,01	0,01	10
грубі - разом, млн. т	2,30	5,22	25	0,35	0,76	20	0,12	0,23	3	-	-	-	-	-	-
з них сіно	1,84	3,68	20	0,29	0,59	17	0,12	0,23	3	-	-	-	-	-	-
солома	0,46	1,54	5	0,06	0,17	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
соковиті - разом, млн. т	0,92	3,54	10	0,17	0,67	10	0,46	1,78	12	-	-	-	-	-	-
з них силос	0,92	3,54	10	0,17	0,67	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
інші	-	-	-	-	-	-	0,46	1,78	12	-	-	-	-	-	-
інші (зелені), млн. т	3,87	15,7	42	1,04	7,81	60	0,39	1,94	10	-	-	-	0,01	0,06	20

31

	Вівчарство			Конярство			М'ясо кролів			Всі види худоби та птиці		
	к.од	натура	% за пож	к.од	натура	% за пож	к.од	натура	% за пож	к.од	натура	% за пож
Витрачено кормів – всього, млн. т	0,72	х	100	138	х	100	0,02	х	100	17,98	х	100
у т.ч. концентровані - разом, млн. т	0,11	0,08	15	0,41	0,38	30	0,01	0,01	50	6,76	5,65	37,6
з них комбікорми	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,06	5,04	33,7
із концентрованих: зерно	0,11	0,08	15	0,41	0,38	30	0,01	0,01	50	5,90	4,76	32,8
БВМД	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,86	0,89	4,8
грубі - разом, млн. т	0,12	0,27	16	0,41	1,01	30	-	-	-	3,30	7,49	18,4
з них сіно	0,09	0,17	12	0,28	0,55	20	-	-	-	2,62	5,22	14,6
солома	0,03	0,10	4	0,13	0,46	10	-	-	-	0,68	2,27	3,8
соковиті - разом, млн. т	0,07	0,25	9	0,17	0,64	12	-	-	-	1,79	6,88	10,0
з них силос	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,09	4,21	6,1
інші	0,07	0,25	9	0,17	0,64	12	-	-	-	0,70	2,67	3,9
інші (зелені), млн. т	0,42	2,28	60	0,39	2,05	28	0,01	0,05	50	6,13	29,84	34,0



Поголів'я, продуктивність та виробництво продукції в Україні в 2011 році

	Всі категорії господарств	у т.ч.	
		сільгосп-підприємства	господарства населення
Поголів'я худоби та птиці, млн. голів			
ВРХ – всього	5,71	2,45	3,26
у т.ч. корів	2,65	0,70	1,95
Свиней	8,65	4,10	4,55
Овець	1,25	0,35	0,90
Птиці	517,4	403,4	114,0
Коней	0,44	0,05	0,39
Продуктивність худоби та птиці			
Надій молока на корову, кг	4450	4300	4500
Середньодобовий приріст, грамів:			
молодняку ВРХ	700	700	700
свиней	380	380	380
Яець від однієї курки-несучки, шт.	281	281	281
Настриг вовни на вівцю, кг	4,0	4,0	4,0
Виробництво продукції			
Молоко, млн. тонн	11,8	3,0	8,8
М'ясо (реалізація) – всього, млн.тонн	3,33	1,93	1,40
Яйця, млрд.шт.	17,0	10,5	6,5
Вовна, тис. тонн	4,60	1,20	3,40

Потреба в кормах для тваринництва України в 2011 році, млн. тонн

	Всі категорії господарств	сільгосп-підприємства	господарства населення
Всього кормів, корм.од.	39,3	17,8	21,5
з них: коровам	14,7	3,8	10,9
молодняку ВРХ	7,2	4,1	3,1
свиням	6,8	3,2	3,6
вівцям	0,7	0,2	0,5
коням	1,9	0,3	1,6
птиці	8,0	6,2	1,8
Із потреби в кормах в натурі:			
Комбікорми - разом	23,0	12,2	10,8
з них: зерно	18,0	9,1	8,9
у т.ч. ячмінь	5,5	2,6	2,9
тритикале	0,3	0,2	0,1
просо	0,2	0,2	-
кукурудза	4,4	2,4	2,0
пшениця	4,9	2,6	2,3
овес	0,3	0,1	0,2
горох	2,4	1,0	1,4
добавки	5,0	3,1	1,9
Соковиті - разом	22,2	8,1	14,1
з них: силос	22,2	8,1	14,1
Грубі - разом	17,5	6,2	11,3
з них: сіно багаторічних трав	5,5	1,9	3,6
сіно однорічних трав	1,9	0,5	1,4
сінаж багаторічних трав	8,3	2,9	5,4
солома	1,8	0,9	0,9
Зелені - разом	17,6	6,8	10,8
з них: озимі	0,2	0,2	-
однорічні трави	1,0	0,3	0,7
кукурудза	0,1	0,1	-
багаторічні трави	10,1	5,6	4,5
природні пасовища	6,2	0,6	5,6
Тваринні – разом	0,4	0,2	0,2
з них молоко незбиране	0,24	0,14	0,10

Поступила 04.2011